

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 46.

V Ljubljani, v soboto 15. novembra 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrletno 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg števil. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Naša zmagá v Idriji.

Iz Idrije.

Pred tremi leti so bile pri nas občinske volitve. V vseh treh razredih so nagali naprednjaki. Navdušeni zmagoslavja so takrat poročali v svet: klerikalni zmaj leži strt na tleh, iz katerih več ne vstane. Nam pa so prav samozavestno klicali: na svidenje čez tri leta pri Filipih.

Tri leta so minula in pri Filipih smo se gledali pretečeni petek. Bil je boj, pri katerem so vse tri stranke napele svoje moči, tudi že tolikrat za mrtvega proglašeni klerikalni zmaj se je vzdramil, se sklonil po konci ter prav krepko obrcal naše naprednjake. Zmagala je katoliško-narodna stranka. Pomenljiva je bila ta volitev radi tega, ker smo spoznali, do kakega števila se popne liberalna stranka, ako zadnjega volivca pripelje v volivno sobo, in koliko aparatov še dandanes dela v Idriji za liberalizem. Res vsi faktorji, ki uplivajo na omahljivega volivca, so se združili proti nam, da bi te preklicane klerikalce vžugali.

Davkarski uslužbenec moral je obljubiti svojemu šefu, da se ne udeleži volitve, on je sicer goreč pristaš katoliške stranke, a šef je le šef; a davkarski praktikant je pa smel med uradnimi urami biti v volivni dvorani, da je s pooblastilom volil, četudi je on še mladoleten, torej še postavnih 24 let ni doživel.

C. kr. okrajna sodnija je dala na razpolago svojega slugo in enega uradnika, da sta po hišah spretno agitirala za liberalce. Koliko taka dva uplivata na ubogega delavca, si lahko mislimo, saj se jih vsaki vstraši, misleč, je pa že kaka rubežen, ako sta berič in uradnik nepoklicana se oglasila.

Zadnja „Jednakopravnost“ se tudi baha, da je njena zasluga, da se morajo mladeniči v Idriji podvreči skušnji, preden jih puste v rudarsko šolo, iz katere se potem kot rudarski pazniki povrnejo. Letos je odbranih več rudarjev, za to

šolo in vsi so pristaši liberalne stranke. To daje listu povod, da udriha po zabitosti naših somišljenikov. Temu nasproti naj navedemo le faktum, da Fr. Podobnik ni delal nobene skušnje, pa je tudi določen za rudarsko šolo, in v Leobnu mora vsak učenec delati vsprejemni izpit, torej je skušnja v Idriji nepotrebna. Pravijo, da so jo radi tega vpeljali, da ložje odstranijo klerikalca. Faktum je, da so ravno v zadnjem času iz rudarske šole prinesli najboljše spričevala ravno mladeniči naše stranke, letos n. pr. je dobil naš pristaš celo izvanredno štipendijo radi lepega vedenja, vzorne pridnosti in velikega napredka. Toraj stvarnega vzroka ni odvrčevati naše ljudi od višje izobrazbe in boljše plače.

Pri volitvah pa se je to obračalo tako, kakor da bi tudi rudarska direkcija bila na strani liberalcev. Res grozen faktor za revnega delavca!

Poleg tega bil je tudi občinski odbor, torej tudi volilna komisija popolnoma v liberalnih rokah. Volivni zapisnik so lahko sestavili po svoje, prepisati ga nam niso dovolili, pri volitvi so zopet lahko po svoje ravnali in odločevali. Le en zgled! Pustili so dvakrat voliti brez vsakega pooblastila gospoda dekana za beneficije. A v tretje so mu rekli, da sme vsaki volivec le dvakrat s pooblastilom voliti. Zastonj je ugovarjal, da tudi prej ni imel pooblastila, da je on tu kot juridična oseba, ki postavno voli za vse one davku podvržene naprave, katerim je on šef. Bilo je zaman. Komisija — v njej je sedel tudi doktor juris — ni dovolila glasovati. Razume se, da se je pritožba takoj v zapisnik napravila.

Od 10. ure dopoldne do 2. ure popoldne je bila razpisana volitev, a ker je bilo vedno nad dvajset glasov večine na naši strani, raztegnili so volitev do polu sedme zvečer. Tako so imeli dovolj časa iskati volivcev po mestu. Še le ko se je naznanilo, da je zadnji liberalni volivec, ki so ga še zamogli vjeti volil, je vzkazal župan dvorano zapreti.

Ni treba še posebej omenjati, da se ni po vrsti klicalo iz volivnega zapisnika, da so imeli

liberalci prednost, a naši morali več ur čakati, da so prišli na vrsto. Saj je znana liberalna deviza: svojim groš, nasprotnikom knof.

Mi smo imeli sicer še nekaj volivcev v rezervi. Prosili so nekateri, naj se jih ne sili na volišče do skrajne sile, boje se zamere in nasledkov. Kaki so ti nasledki, pokazalo se je takoj drugi dan. Gospod podžupan vzel je na pol izdelano obleko krojaču, ki je volil z nami, ter jo izročil pristašu svoje stranke. Povemo ali bolje v spomin pokličemo liberalni gospodi, da s takim postopanjem bodo največ škodovali svojim pristašem. Lansko leto so enako ravnali. Odpovedali so vožnjo iz Logatca do Idrije špediterju naše stranke. Ko so pa zvedeli naši trgovci, da se možu radi njegovega značajnega nastopa krivica godi, odpovedali so tudi oni vožnjo liberalcu, ter jo izročili vozniku naše stranke. Liberalni voznik je tako zgubil nekaj stotakov zaslužka na leto in katoliški špediter je vesel priznal, da mu še nobena volitev ni prinesla toliko materijelnega dobička, kakor zadnja.

Tako smo tudi prepričani, da bode krojač Lapajne dobival od naših več dela, spominjevali se ga bodo za naprej tudi oni, ki dosedaj niso pri njem naročevali. Ako liberalna gospoda tako ravna, zakaj ne bi enako postopal tudi rudar? Svoji k svojim!

Pisali bi lahko še več o tej volitvi, a pustimo, naj se razburjeni duhovi pomirijo. Groze sicer, da bo volitev ovržena, koga pa bodo vrgli? Liberalno komisijo! Saj je ona spoznala vsakega volivca, ona mu je prej pritrdila, preden je zamogel oddati glas.

A naj bodo le ovržene! Pri drugih volitvah bodo šele videli, koliko nas je! Takrat bomo rekli še onim na volišče, katerim dosedaj nismo hoteli delati sile. Tudi imamo sedaj popoln zapisnik volivcev, tedaj si bomo še vse lažje pomagali, kakor dosedaj.

Med volitvijo so glihali liberalci z demokrati, češ, potegnite z nami, vi tako ne proderete. A ti niso hoteli izdati svojih tovarišev - delavcev,

O pisatelju, ki se je smešil in sproti ugovarjal.

(Konec.)

„Torej sami ne veste“, nadaljuje slavnostni govornik, „zakaj bi se Vas moralo ljubiti in na Vas ponosen biti!“

„Ljudje smo vsi!“

„Ha! Koliko pa je med Vami v besede pravem pomenu ljudij? Mogoče da komaj pet od tisoč trdno veruje, da je človek sam svoj gospod, in trdim, da je mogoče, da jih je komaj pet od tisoč, ki se zavedajo svete pravice, da smejo namreč svobodno govoriti, misliti, in ki bi bili pripravljeni za to svojo pravico žrtvovati tudi življenje. Vi vsi ste ponižni malomeščani, Vi ste samo v gotovih trenutkih ljudje. Pri Vas je človeško samo Vaša živalska stran! Ako gledam v Vaše motne, zaspane oči, vidim, kako ste vsi skupaj neodkritosrčni in da med Vami ni junaka, da ste vsi podobni v tem oziru dolgouhatemu zajcu! Kako je revna moja domovina na junakih!“

Kakih dvajset poslušalcev pokaže govorniku hrbet, a on nadaljuje:

„Pravi človek vedno hrepeni po nečem, napenja vse sile, da bi to dosegel; Vi pa ste

mirni, ne zmenite se za to, kar se godi okrog Vas, ki ste nedovzetni za socialna načela, skratka, Vi živite tako, kakor so ukazali starokopitneži. In teh se vi ne upate otresti, bojite se jim pokazati hrbet, akoravno so pijavke, ki Vam izsesavajo kri. Bojite se malega nemira, malo boja! Toda predmet Vašim govorom je tvarina, s katero lahko zabavate svoje goste. Kakor berači na cerkvenih stopnicah, tako stegujete roke po kaki novi knjigi, da bi si malo razvedrili duha. Vam prija, ako pišejo ljudje s krvjo in žolčem — toda samo Vam! V Vas ne ne vzbudi knjiga ljubezni ali sovraštva — ampak samo hvalo ali grajo. Vi niste ljudje, Vi ste — publikum! Na svetu bi se prav nič ne zgodilo, ako bi zginili vsi naenkrat s sveta! Vi ste stoiki, ker ste sužnji. Ako Vas s škorpioni tepejo — molčite, ako pa Vas kdo graja, se smehljate. Jezite se samo nad ženami, ako kosilo ne diši; Vaša bol je poželjivost po uživanju, nevoščljivost in pokvarjen želodec. Ako Vas čevlji tišči, stokate in zdihujete! Hudir naj Vas vse skupaj vzame. Ko bi se vendar zavedali, kako usmiljenja vredni ste, zoperni, neznosni, kako hudo da je med Vami živeti!“

Poslušalci so se polagoma razšli; niso namreč prijatelji dolgih govorov. Hudobec pa

se je v pest smejal; znal je vse ceniti. Junakovnik ginjen, ker je tako dobro rešil svojo nalogo, ni zapazil, kaj se je okrog njega zgodilo in je nadaljeval:

„Bivanje je epos, junaska pesem, človeka, ki bi rad rešil večno zagonetko, a je ne more, kateri bi rad vse znal, a ne zna nič, ki bi bil rad vsemogočen, kakor njegov Oče v nebesih, a ne more biti niti gospodar svojih slabostij. Ali ste katerikrat že kaj slišali o resnici, o pravičnosti, o želji vse zemljane videti enkrat ponosne, proste in lepe? Vi težite in delate samo za polne trebuhe, samo za to, da bi sedeli pri gorkih pečeh, svojo moč poskušali nad ženami in jih zapeljevali pod pretvezo ljubezni. Vi hočete mirno, brezskrbno, nemoteno živeti — to je Vaša sreča, Vaš ideal, Vaš cilj! In Vaša največja želja je z enim vinarjem pridobiti cekin. Srečo pa more nase privezati samo močan, delaven, neutrudljiv mož, ne pa taki lahkoživci kakor ste Vi. Vznemirjate se, ako morate količkaj naporno delati, da preživite svoje družine. Iz ravnodušja spravijo Vašega duha kaj lahko tudi Vaše boljše polovice, ako malo z bolj živimi pokoketirajo. Vedno zdihujete in zdihujete, kako hudo da se Vam godi, skratka vsikdar in povsod vidite le vse črno, ste najhujši pesimisti. Dobiček od tega?

četudi so drugega političnega prepričanja. Menimo, da tudi pri drugih volitvah ne bodo.

Naprednjaki, le bojte se nas! Pred tremi leti smo imeli le 55 glasov v tretjem razredu, letos jih je bilo 145, torej prirastek 90 glasov. In ti še niso bili vsi, kakor že omenjeno, bilo jih je še nekaj v rezervi za skrajno silo. Strah pred nami Vam narekuje brzostave in dopise, v katerih bi tako radi skrili pred svetom svojo bojazen. Da, mi vstajamo in vas je strah!

Politični pregled.

Ožja volitev na Dunaju. Krščanski socialci so popolni gospodarji cesarskega Dunaja. Pri deželnozborski volitvi je bilo oddanih na Dunaju za krščansko-socialne kandidate 110.290 glasov, za združene nasprotnne stranke pa samo 55.903 glasov. Propadel je tudi dosedanji socialno-demokratski poslanec dr. Adler v okraju Favoriten in zmagal je, kakor smo že zadnjič poročali, krščanski socialci Prohaska po ožji volitvi. Vroč boj se je bil, a bela krščansko-socialna zastava je ostala zmagoslavna. Posebno so se trudili nasprotniki, da ohranijo okraj Favoriten, tisoč agitatorjev so poslali v ta okraj, množice njihovih pristašev so zapirale pot do volišča krščanskim možem, provocirali so pretepe in več krščansko-socialnih volivcev ranili. Ni bilo krščansko-socialnega agitatorja, ki bi ne bil napaden. Mnogo naših mož je krvavelo, eden je bil zaboden, a stali so pogumno, nevstrašeno v boju. Nasprotniki so udrli v agitacijske prostore krščanskih socialcev in so hoteli raztrgati zapisnike — bili so odbiti. Kljub temu, da je prišlo v ta okraj 800 policajev, ponavljali so se napadi. Bolnice so bile prenapolnjene z ranjenci. Veselje, ki je zavladalo po razglášenih zmagi mej krščanskimi četami, je bilo nepopisljivo. Dunaj je naš! Pod našim delom padejo tudi druge nasprotnne trdnjave.

Kako delajo hrvaški mažaronski poslanci. Finančni odsek ogerskega državnega zbora je nedavno imel svojo sejo. Pri tej seji ni noben izmed hrvaških poslancev odprl ust, a ravno Hrvati imajo glede finančnega vprašanja mnogo zahtevati. Molčali so tudi, ko je ministerski predsednik Szell govoril, da vlada brani povsod, kjerkoli more, mažarsko državno idejo in da se vsa imena mest v uradnem poslovanju morajo imenovati mažarski. Noben si ni upal povedati Szellu, da Hrvaška ni mažarska provincija in da je označeno postopanje proti nagodbi. Res žalostno je, da ima Hrvaška take poslance, ki izdajajo domovino Mažarom.

Novi zakonski načrt glede povlišanja kontingenta novincev. Domobranski minister je predložil poslanski zbornici nov vojaški zakonski načrt, po katerem bi se prihodnje leto povišalo število novincev in sicer: v stalni armadi za 22.000, v domobranstvu avstrijskem za 4500 in

v ogerskem za 3000 mož. Poleg tega pa bi pridržali v aktivni vojaški službi 6000 nadomestnih rezervistov, od katerih bi ostala v ti službi ena tretina eno leto, druga tretina dve leti, a tretja tretina tri leta. Opravičeno je pač, da je vzbudil tudi ta novi zakonski načrt največjo nevoljo med poslanci. Zdaj čujemo, da tudi ta načrt v zbornici ne prodre, ker so se izjavile proti njemu skoro vse parlamentarne stranke, razun centra in Poljakov. Govori se namreč, da zastopniki ljudstva ne morejo privoliti, da bi se toliko delavnih moči odtegnilo delu, posebno pa poljedelstvu, kakor da ne morejo tudi nikakor dovoliti, da bi se še bolj kupičili že itak preogromni stroški za vojaštvo. Na to stališče so se postavili posebno naši poslanci na čelu jim dr. Šusteršič. Nekateri listi, med temi tudi pražka „Politik“, vedo povedati, da so nastale med ministerskim predsednikom in med domobranskim ministrom huda nasprotstva, ko se je ta novi zakonski načrt razpravljal v ministerskem svetu. Drugi pa hočejo vedeti, da se hoče dr. Körber že v najbližjem času iznebiti parlamenta ter s pomočjo § 14 uveljaviti tak zakon, to pa samo zato, da bi se ne poslali domov nadomestni rezervisti, katerim poteče doba osemtedenskih vaj že s koncem tekočega meseca novembra.

Ruski car pri papežu. „Corriere della sera“ javlja, da je sveti oče te dni vsprejel ruskega državnega svetnika Šemereljeva, ki mu je priobčil, da ga skoro obiše ruski car.

Nemškega cesarja so pri njegovem potovanju na Angleško sprejeli na Angleškem prav hladno, zlasti angleški listi niso mogli prikrivati niti ob tej priliki svojega srda do Nemčije in med njimi je celo list „Times“, glasilo ministerstva za zunanje posle, ki kaže vso jezo. Ta list pravi, da gospodarski boj ne preti Angležkej ne od Ruske in ne od Francoske, ampak od same Nemčije. Nemčija je najbolj nevarna angleškim kolonijam. Francoska niti ne išče novih kolonij; Rusija se razteza proti skrajnemu vztoku samo iz gospodarskih ozirov. Pravi in edini nasprotnik Anglije je Nemčija. — Z nekakim zasmehovanjem poročajo angleški listi, da je nemški „kajzer“ na dan njegovega prihoda na Angleško štirikrat menjal obleko v malo urah, ko je prišel, nosil je vojaško nemško uniformo, ko se je izkrcal iz ladije, nosil je uniformo admirala, ko je ogledoval konjico, bil je v uniformi angleškega polkovnika in ko je prišel do angleškega kralja, imel je vrhno suknjo in cilinder.

Na Balkanu. Dočim zatrjujejo evropski listi, da se ustaja v Macedoniji bliža koncu, oziroma, da je popolnoma ponehala, poročajo od bolgarsko-macedonske meje ravno nasprotno. Vsacega dne se vrše krvavi spopadi med ustaši in turškimi četami. Tostran Vardarja pazijo ustaši na vsako gibanje turških čet, katere si ne upajo napredovati. Turki se ne spuščajo v nobeno bitko, ako niso vsaj tri-do štirikrat tako

številni, nego nasprotna ustaška četa. Radi tega uprizore Turki pravo klanje tam, kjer slučajno zmagajo. Oni pobijajo vse žive in ranjene ustaše, ki so jim prišli v pest. Svoj srd kažejo Turki posebno nad pravoslavni cerkvami, katere rušijo in požigajo. Poleg tega more žene, starce in otroke. V Senekovu se je ustaška četa, sestojča iz 35 mož, pod vodstvom Gordana Stojanova 12 ur bojevala proti 300 Turkom. Bilo je mnogo njih ubitih in ranjenih. Onstran Vardarja je polkovnik Jankov z 80 ustaši pognal v beg 400 Turkov in Albancev. Turkov je bilo 30 ubitih in 30 ranjenih. Zatrjuje se, da so se tudi pristaši Sarafovega macedonskega odbora pridružili ustaji. Iz Sredca poročajo, da se med Bolgarijo in Rumunsko sklene zveza. Diference med obema državama da so v zadnjem času popolnoma izginile in na sestanku rumunskega in bolgarskega vladarja v Ruščuku da se je razpravljalo tudi o macedonskem vprašanju. Iz Belegagrada poročajo, da se je te dni izvršil spopad med ustaši in Turki blizu Leškalaka v solunskem vilajetu. Osem Bolgarov da je bilo ubitih, drugi so pobegnili. V gorah Perin da je ena ustaška četa ujela turškega odličnjaka Rifat Beya. Iz Soluna se poroča, da je vlada ukrenila energične odredbe za zajetje in kaznovanje albanskega voditelja Mustafa Aga, ki je na več točkah uničil železniške proge med Mitrovico in Prizrendom. Tekom zime ostane v Macedoniji mnogo bolgarskih agitatorjev, ki bodo skrbeli za to, da se macedonsko gibanje vzdrži živo do prihodnje spomladi, ko se ustaja gotovo obnovi v taki meri, da bodo velesile primorane posredovati. Sedaj je v Macedoniji 25 organiziranih ustaških čet, ki razpolagajo s 3000 puškami. Proti ustašem operira 25.000 mož turške vojske. Zatrjuje se, da so pristaši Borisa Sarafova sicer nasprotni lokalnim ustajam, ker smatrajo vspešno le splošno ustajo, ali so se vseeno po onih krajih, kjer je buknila lokalna ustaja, iste pridružili. Sarafovo glasilo odločno oporeka vestem, da so njegovi pristaši nastopili proti ustašem. Isto glasilo zatrjuje, da so macedonske ječe prenapolnjene z Bolgari, kateri mesece in leta čakajo, da bi jih postavili pred sodišča. Iz Carigrada da je došlo izrecno povelje, naj se dotičniki ne sodijo, marveč le pridrže v ječah. Nekateri so že od leta 1900 v preiskovalnih ječah. So pa zopet drugi slučajni, da so bili nekateri z nenavadno naglico obsojeni. Kljub vsemu temu pa evropska diplomacija, tista diplomacija, ki je tako hitela utikati svoj nos v — kitajske stvari, ne zgane niti z mazincem, da bi enkrat zatrla turško grozovlado na Balkanu.

Domače novice.

Javno predavanje priredi zopet prihodnji torek ob polu 8. uri zvečer v veliki dvoran: „Katoliškega Doma“ „Slovenska kršč. socialna zveza“. Predaval bo g. dr. Debevec iz Kranja.

Zgodaj, mnogo prezgodaj zastupite duha svojih otrok. Posledica je, da vidijo Vaši otroci povsod v življenju le slabo stran, toda še te ne v pravi, ampak v mnogo pretirani luči — skratka, njih duh postane top, malo dostopen zunanjim pojavom, mladeniči so kmalu mladi — starčki*.

Le še malo poslušalcev je poslušalo ta „izvrstni“ govor našega junaka. Večina je odšla, a oni, ki so še ostali, gledali so pomilovalno na govornika. Brali so radi njegove spise, prisluškovali njegovemu govoru pomilovalno, ker ni imel — „estetiške“ vrednosti. Vsi so se dolgočasili, toda nobeden se ni čutil prizadetega. Sedaj pa zavpije nek mladenič:

„To so prazne besede, Vi mlatite samo prazno slamo; povejte raje, kakšen program imate, na podlagi katerega delujete!“

Dobro rejen mož pripomi:

„Tudi jaz sem bil v mladosti romantiker!“ Črno opravljena dama vprašuje:

„Zakaj pa vendar za ženskim spolom škili?“ Hudič se smeje — — —

Pisatelj, ne zmeneč se za to, nadaljuje:

„Dalje Vam moram povedati: sami sebi takrat najbolj dopadate, kadar ste nesrečni. Vse-

kakor se mi usiljuje misel, da delate to s premislekom; ne poznate namreč sredstva, s katerim bi pri drugih dosegli, da bi Vas spoštovali, cenili Vaše zasluge, in vsled tega Vam je dobro to sredstvo, da vsaj sočustvujejo z Vami. Otožnost, čut nesreče pa more v Vas vse vzbuditi, da celo pes, kateremu je kolo strlo nogo. Oh, ko bi Vi vendar imeli zdrav nežen čut ljubezni do življenja; Vi ne ljubite življenja, Vi se ga bojite. Ubogi, nesrečni ljudje! Da bi Bog pošiljal nesrečo za nesrečo nad Vas, da bi se začeli Vi nekoliko gibati, da bi bilo nekoliko izpremembe, ne pa ta večna enoličnost, ki je vladala dosedaj pri Vas! Potem bilo bi vsaj življenje res podobno življenju!“

Tu pa se je čutil med skupinico, ki je še poslušala „izbornega“ govornika, nekdo prizadetim:

„Vsi niso taki! Hudir tudi! To je na vse zadnje krivično!“

„Gospod, ne zahtevajte od mene pravičnosti! Kako pa hoče tudi med Vami pravičnost vspevati?! In vsi skupaj ste bore malo vredni, da, rekel bi, skoraj bi rekel, da ste ničvredneži brez izjeme. Vsi skupaj tvorite družbo! Kako naj Vas torej delim v dobre in slabe? V mladosti ste

opasali uma svitli meč, vsi ste sedeli svoje dni na šolskih klopih, in vsi ste se ravno isto učili... Recimo, da so Vas učili samo lepo in koristno, slabega bi se Vi tako ne bili hoteli učiti. Težko si mislim vseučilišče, kjer bi se svetovalo poslušalcem vse presojeti s stališča medsebojnega sovraštva in brezstrastnosti in pred vsem skrbeti za kruh. Vedno sem bil trdno prepričan, da se takih stvari ne more poučevati; toda, ko prične človek živeti vsakdanje življenje, ne izginejo te nizkosti. Kar se mene tiče, vem samo to, da zatrjujete pri petindvajsetih letih, da nimate nobenega premoženja; s petintrideseti leti pa že zidate lepe hišice. Vem, da znate vse pripomočke porabiti, da si olajšate življenje — toda, vprašam Vas, kaj ste storili s tem za bivanje? Vsi skupaj ste brezčutni, še celo oni, ki so nekoliko v govorništvo izvežbani. Med Vami se dobi še celo mnogo nizkosti; ali ste pa katerikrat poskušali iznebiti se te nečednosti? Ne, nikoli! Najboljšim med Vami — in to sem sam videl — je zlezlo takoj začetkom tega boja srce v hlače. Prizadevanje, ostati čist, ohraniti si neomadeževano srce, je dobro, toda čednosten mož se ne boji tudi nesnage. Odkritosrčno govorjeno: Vsi skupaj smo krivi, da je naše življenje tako nizkotno! Pa saj se na vsej zemlji ne dobi pra-

Krščanski socijalci pri delu. Jutri ob polu 4. uri popoldne blagoslovi na Viču pri Ljubljani prevz. knezoškof ljubljanski dr. A. B. Jeglič 19 novih hiš „Slovenskega delavskega stavbinskega društva“.

Dva zanimiva dvojčka sta prišla na svet na Kranjskem. Pravijo, da sta bolj zanimiva nego sta bila dvojčka, katera je vodil seboj cirkus „Barnum & Bailey“. Kadar prinese zopet oživel „Slovan“ njihovo podobo in podobo njihovega očeta, bomo o stvari še govorili.

Kje je Plantan? „Narod“ je že teden preje naznanil, da bo v sedaj tako slavni Kostanjevici govoril tudi — slavni Plantan. Komaj smo čakali, kdaj bo zopet po tolikem času odprl svoja usta ter potresel svojo rumeno brado — a Plantana ni bilo. Noč ga je vzela — in prišel je dr. Triller. Ta mož bi na vsak način rad prišel do kakega poslaniškega stolca, ko bi narodna stranka še kakega imela. Žalibog, da ga nima, mestni svetovalci pa niso — plačani. Nas pa vkljub temu zanima zakaj se Plantan tako boji javnosti. Ali je mislil, da bo treba pojasniti vseh 33 točk. „Narod“ je sicer obljubil, da se bo stvar vsa pojasnila, ko bo dokončana preiskava, a še sedaj ni dal „Narod“ tistega pojasnila.

Nekaj o „Glasbeni Matici“. Piše se nam iz gorenjske doline: Z začudenjem so prejele te dni naše posojilnice tisto polo, da naj pomagajo poplačati nekonsolidirani dolg „Glasbene Matice“. „Slovenec“ je v tem oziru prav izborno pisal in mi nimamo prav nič proti temu, če tudi naše posojilnice iz svojega čistega dobička pomagajo našemu narodnemu glasbenemu zavodu iz zadrege. Toda v spomin nam prihajajo časi, ko se je govorilo o prononsiranih politikih in se je postavil načelnikom neprononsirani politik dr. Ferjančič. Ali ni torej v prvi vrsti dolžnost teh neprononsiranih politikov dr. Ferjančiča, dr. Tavčarja itd., da pomagajo „Matici“ na noge? Ali smo res klerikalci samo takrat dobri, kadar je treba — dati? Poznamo par ljubljanskih liberalcev, ki imajo čez stotisoče premoženja, in tem naj dajejo potuhe naše tolikokrat obrekovane posojilnice? In vsa liberalna inteligenca ne more skupaj spraviti tistih borih 16.000 kron? To ni lepo zanj!

Deželnozbornske volitve na Koroškem so se vršile začetkom tekočega tedna v kmečki skupini. Za Slovence so bile pravi narodni škandal. Izvoljen je samo eden slovenskih kandidatov g. Grafenauer. V slovenskih občinah so slovenski kandidati dobili samo par glasov. To je sad slovenske nedelavnosti. Politično društvo spi, namestu da bi prirejalo shode. Ne snujejo se izobraževalna društva, potem ni čuda, da se ljudstvo oklepa nemškonskacionalne stranke, ker se ta stranka ne izogiba ljudi. Bolj nego Slovenci so na Koroškem socijalno in politično delavni nemški krščanski socijalci, ki so vzeli nemškim nacijskalcem tri mandate. Izvoljen

vičnih ljudij, gotovo da ne! Toda, zakaj se tako suženjsko klanjate in pokorite surovi sili, in zakaj se tako bojite za svojo kožo? Zatrjujem, da je vse to in še marsikaj bolj žalostnega posledica dejstva, da ima vsak človek pred očmi le svoje blagostanje! In v tem so vsi v enaki meri krivi! Ako bi pa verjel na moč kletve — potem bi bil Vas že vse skupaj preklel! Toda verujem na nekaj drugega; kmalu bodo prišli drugi ljudje, pogumni, krepostni, zvesti — kmalu —

„Naj bode dovolj“ šepetal mu je s zadovoljstvom hudobec.

Junak se ozre. Povsod vse — prazno.

„Čudno“, govori sam sebi, „kam so koli izginili, jaz vendar še nisem skončal.“

„Vsi so v ognju tvojega govora zgoreli. Ha, ha...! Ali ne vidiš tam na strehi saje? To je vse, kar je ostalo od njih... Pojdiva!“

Kaj se je nadalje zgodilo z mojim junakom, ne vem. Konca pripovedki ne maram ustvariti, ker sem prepričan, da bi za mojega junaka ne bil preveč časten. Samo to še rečem, da mora vsak, ki ima preveč častilcev, od časa do časa zrak s karbolovo kislino resnice napojiti.

To je vse...

je tudi njih voditelj dr. Aleksander Pupovac, ki je nevstrašno šel mej volivce in katerega bi bili skoro nemškonskacionalni suroveži ubili.

Zakaj so Korošci propadli? Uzrok nam je povedal „Narod“, namreč klerikalizem. Kakor je s slastjo poročal, da na Štajarskem ni zmagal g. Korošec, je z debelimi črkami zapisal, da je g. Podgorc propadel. Mi smo popolnoma prepričani, da je „Narodu“ deveta briga, če bi sploh zmagal kak slovenski kandidat, „Narodu“ se gre samo zato, da je propadel — duhovnik. To se vidi iz vseh njegovih vrstic. Duhovniki so krivi narodnega propada koroških Slovencev?! Zakaj jih pa dr. Kraut ni rešil? Zakaj pa ljubljanski liberalci, ki tako radi po Kranjskem podučujete kmete, ne pridete na Koroško? O seveda zoper klerikalizem je lahko rohneti, zoper Nemce si pa ne upate, ker Vam je narodna ideja deveta bliga, ker vodi vašo politiko Tavčar-Schwegelnova zveza! Naj pride sem veliki dr. Tavčar na Koroško, pa mu naravnost povemo, da tudi deset dr. Tavčarjev nič ne pomaga!

Pametni liberalci — nežne dušice. Znano je, da je še precej elementov v liberalni stranki, ki grdi boj zoper duhovščino obsojajo, a na glas si tega ne upajo, ker se boje Malovrhove metle. Tem svojim je torej Malovrh dal lep priimek — nežne dušice, ki se zgražajo, če „Narod“ okreca kakega popa in mu strga krinko hinavstva z lica, da rabimo njegove besede, ter pravijo, da je to farška gonja. Ne, g. Malovrh, ko bi tiste nežne dušice se mogle otresti tistega napačnega strahu pred „Narodom“, videli bi, da jih je veliko, a boje se, silno boje, da ne bi kdo dejal strašno besedo, da so — „klerikalci!“

G. Stilsny je dobil brco od „Naroda“. Zakaj? Zato ker je učiteljstvo peljal v neko klerikalno gostilno ter tam baje izrekel obsodbo nad listom inteligence, ker je v vprašanju glede ljubljanskih učiteljev tako hinavsko postopal. Pa so ga okrecali, zato ker po svoje misli in ne časti nezmožljivih ljubljanskih generalov. G. dr. Tavčar, učiteljstvu se odpirajo oči in kakor mora jih tlači liberalna večina, ker si ne morejo pomagati, pa zabavljajo čez Dimnikovega „Tovariša“, dr. Tavčarja in druge. Če bi se danes predlagalo, naj se izvolita dr. Tavčar in Hribar častnima članoma, dvomimo, če bi se dvignilo toliko rok, kot se jih je nekaj. Vseučiliščniki so se osvobodili, učitelji se puntajo, liberalci, kaj je potem še Vaše?

Dunajske volitve so naše liberalce popolnoma potrle. Nič ni bilo tistih običajnih Penižkovih telegramov z razprostrto tiskanimi vrstami, ves svoj gnjev in svojo jezo je skrtil „Narod“ v telegram, da je Luegerjeva zmaga samo sad sleparij. In „Narod“ se je bahal, da so slovenski liberalci daleč pred dunajskimi volivci. Resnica je, daleč naprej so naši liberalci — namreč v zabitosti in surovosti!

Doslednost „Gorenjca“. V zadnji številki „Gorenjca“ je uvodni članek pisan za ustanovitev konsumov. Tu stoji pisano: „Nasproti združenim kapitalistom, ki izkušajo z akcijskimi družbami dobiti v svoje roke vse proizvajanje, se naravno združujejo tudi delavske mase, kajti v združenih goldinarjih mase so tudi milijarde. Ako ima ta masa konsum in proizvajanje zadrug v svoji lasti, tedaj lahko s tem udari kapitaliste“. — Na drugi strani istega lista pa gosp. Pirc da pisati zoper konsume, češ, da so nepotrebni, da hočejo kmete uničiti, da se ljudje ne smejo ščuvati zoper kapitaliste in da je prav, če delavci popolnoma mirno in zadovoljno žive, kakor doslej. Nam se zdi ta politika popolnoma primerna za predale „Otroškega vrtea“.

Iz Kranja se nam piše: Ob zadnjem sejmu so kmetje mečkali po mestu grozovito blato. Vendar, če je za kmeta vse dobro, ni pa dobro za meščane, ki morajo hoditi zvečer po mestu v blatu po slabo razsvetljenih ulicah. A tudi glede razsvetljave se kmalu ne bomo mogli veliko pritoževati. Iz raznih gostilnic in prodajalnic že prihaja na ulico električna luč in razsvetljuje okolico. Večje prostore po mestu pa razsvetljuje luč iz znamenj. Cerkev sveti z lučjo naprej, liberalni mračnjaki pa capljajo za njo. Nadejajo se, da dobe po ceni vso električno razsvetljavo,

ker je eden liberalcev nekaj uprizoril. Utegne pa namestu luči zagledati nekaj drugega ta liberalcev.

Narod se je zaletel, ko je poročal o kostanjeviškem liberalnem shodu. Rekel je, da je bil glavni agitator zoper dr. Tavčarjev shod načelnik katoliške posojilnice v svetem Križu pri Kostanjevici. Pomislil pa ni, da je ta posojilnica v zvezi z liberalno centralno posojilnico v Krškem. To se je gospod Lapajne v pest smejal, ko je bral, da je on pokrovitelj katoliških posojilnic.

Dr. Šusteršiču se je zopet povrnilo zdravje in je v ponedeljek 10. t. m. se odpeljal k sejam državnega zbora na Dunaj, kjer so ga mnogoštevilni njegovi prijatelji in znanci srčno pozdravili in mu čestitali na srečni rešitvi.

Odgovor na „Gorenjčev“ dopis iz Stražišča z dne 8. novembra t. l. Ideja o stanovski organizaciji ni proizvod politične prenapetosti. Ona nima strankarskega značaja, ampak stoji popolnoma izven strank. Zato se proti njim ne sme bojevati ta ali ona politična stranka, razven, če stoji na strani kapitalističnega izsesavanja delavskih stanov. Če pa nastopijo ti proti nji, je popolnoma razumljivo, ker boj stanovske organizacije velja naravnost proti velikemu kapitalu. Kaj so, kak pomen imajo, kje in kedaj so potrebne, ne bomo še enkrat obsirno obravnavali in opozarjamo le na članke „o gospodarskih zadrugah“, priobčene v zadnjih številkah „Slov. Lista“. Članki so ponatisnjeni iz „Narodnogospodarskega Vestnika“, o katerem menda nihče ne bode trdil, da je v klerikalnih rokah. Ako preberete te članke, boste morda prišli do prepričanja, da se stanovske zveze ne snujejo v pomoč „klerikalnih“ strank, ampak v obrambo malega obrtnika proti izkoriščajočemu kapitalu. V 45. številki dne 8. t. m. prinaša „Gorenjec“ izviren dopis iz Stražišča kot neki odgovor na članek „Sitarška obrt na Gorenjskem“. Dopis je pisan seveda popolnoma v tonu, kakor ga razumejo gorenjski liberalni gimpelni in štigleci. Naš dopisnik o razmerah gorenjskih sitarjev niti pojma nima. Radi verujemo, da bi bilo „Gorenjčevemu“ dopisniku zelo ljubo, ako bi bile razmere znane le njemu; a bodite prepričani, da so nam razmere bolj znane, kot morda mislite in želite. V našem slučaju pa nismo hoteli razkrinkati liberalnih sleparij, ker se sploh osebnosti dotikati nismo hoteli. Tudi nismo hoteli z našim člankom ščuvati sitarjev proti njihovim gospodarjem, kateri pravično postopajo z njimi. Nasprotno, še povdarjali smo, da ne bodo oškodovani tudi v slučaju ustanovitve stanovske zveze, temveč bode ista njim samim na dobro. Da mora list, kakoršen je „Gorenjec“, služiti nekaterim svojim pristašem in je zato tudi v stanu nam podtikati slabe namene, se ne čudimo. Naš članek je spisal seveda — pravi „Gorenjec“ — neki mlečnozobi kaplanček. Stari refren liberalnih listov. Kdo je ta kaplanček, seveda ne pove, vendar pa zavije toliko, da so začeli nekateri sumiti g. Paulusa, kapelana iz Šmartna pri Kranju, kateri nas je radi tega prosil, da stvar pojasnimo. Ako bi tudi gospod Paulus dotični članek spisal, bi ne bilo nič hudega, vendar tem potem drage volje priznamo, da ni g. Paulus v nikaki zvezi z našim člankom. Članka pa tudi ni spisal kak drug kaplanček niti sploh kak duhovnik. Zato pa obetamo onemu, ki dokaže, da je prišel naš članek iz peresa g. Paulusa ali sploh kakega drugega duhovnika, pri tisti priči nagrado 1000 kron. Liberalci potrudite se! Uredništvo „Slovenskega Lista“.

Društveno gibanje. V Ribnici v Trnovem pri Ilirski Bistrici in v Štefanji vasi pri Ljubljani so ustanovili „Katoliško izobraževalno društvo“. Povsod krepko na delo za pošteno izobrazbo našega ljudstva! — V „Bralnem društvu“ v Vodmatu se je ustanovil pevski zbor. Le vedno naprej! To društvo prireja sedaj tudi javna predavanja. Prihodnjo predavanje v Vodmatu bo 23. novembra. — „Slovenska krščansko-socijalna zveza“ v Ljubljani je pričela prirejati poleg javnih predavanj tudi strokovno socijalne tečaje. Vrše se vsak petek točno ob 7. uri zvečer v „Katoliškem Domu“. Kdor želi še pristopiti, naj se oglasi v torek pri javnem predavanju društvenemu tajniku.

Katoliško narodna stranka je priredila preteklo nedeljo shod na Čatežu ob Savi. Ta shod je pokazal, da se tudi Dolenjska otrisa liberalnega suženjstva.

Ciril Pirc in „ta suha“. Minulo soboto je Ciril Pirc milo tarnal v „Gorenjcu“, da je neki liberalni dijaček prišel k njemu tožiti kranjske duhovne, češ, da je dobil pri spovedi „ta suho“, ker noče pustiti „Gorenjca“. Gospod Pirc je ravno farbal in je dijačka potolažil s tem, da mu je dal „ta moko“. Odvezo je siromaček tedaj vendar dobil, če ne táke, pa táko.

Za sanacijo „Svetovaclavske založne“ v Pragi je češka duhovščina darovala že blizu tri milijone kron! Taka požrtvovalnost je pač obudovanja vredna! Kedaj stori kaj takega liberalca? Kadarkoli se je zgodila kaka defraudacija v liberalnih denarnih zavodih, se liberalci niso niti zmenili, da bi ljudi odškodovali.

O volitvah v mestnih skupinah na Štajerskem. Govoré o teh volitvah, pravi „Südsteirische Presse“, da se v vsej naši politiki že nekaj let sem pojavlja neka mlačnost, ki se je kazala tudi na teh volitvah. Na slovenski strani da so nekako utrujeni od boja, ki ga jim nasprotniki usiljujejo od leta do leta. Ta boj, da bi bil že davno izvojevan nam v prilog, ako ne bi spodnještajersko renegatstvo dobivalo zanesljive opore v državnem uradništvu. S pomočjo državnih uradnikov se umetno vzdržujejo večine renegatov v mestih in trgih. Vlada kar ne jenja pošiljati slovenskih uradnikov s Štajerskega proti jugu, a Štajersko preplavlja z nemškimi uradniki. Slovenci vidijo to in vedo, da ne bomo poprej gospodarji na svoji zemlji, dokler Slovincem sovražni uradniki ne izginejo iz naše domovine. Od todi tista mlačnost med slovenskimi volilci, od todi mala udeležba na volitvah. To neudeleževanje je tudi glasen protest proti izrecno Slovincem sovražnemu vedenju uradništva na Spodnjem Štajerskem. Dokler bodo pošiljali k nam uradništvo iz tujine, ki bo, da-si plačano od našega ljudstva, vedno glasovalo proti domačemu prebivalstvu, dotlej bodo na volitvah v spodnještajerskih mestih in trgih vedno zmagovali renegatje.

Volitve v mestnih skupinah na Spodnjem Štajerskem so, kakor je bilo pričakovati, končane z uspehom za Slovence neugodnim. V celjski mestni skupini imajo Nemci 343 glasov, za okolu 100 več kakor zadnjič. Nemeč Moric Stallner je dobil 707 glasov, slovenski kandidat dr. Karlovšek 364 glasov. Leta 1896. je dobil Stallner 568 glasov, Slovenec D. Hribar 318 glasov. V Mariboru je bil s 730 glasovi izvoljen nemški kandidat Karol Pofrimer. V mestni skupini ptujski je izvoljen nemški kandidat dr. Kokoschinegg s 503 glasovi, slovenski kandidat dr. Ploj je dobil 229 glasov. Razmerje glasov v tej skupini je bilo: Kokoschinegg je dobil v Ptuj 320, v Ljutomeru 69, v Ormožu 62, v Rogatcu 52 glasov; dr. Ploj je dobil v Ptuj 24, v Ljutomeru 59, v Ormožu 33, v Središču 113 glasov. Leta 1896. je dobil v tej skupini slovenski kandidat 247 glasov, nemški 364; slovenski glasovi so torej nazadovani, češar menda ni nihče pričakoval. V okraju Slovenji Gradec je zmagal nemškutar Jožef Lenko z 221 glasovi, slovenski kandidat dr. Mayer je dobil 54 glasov. — Na Gorenjem Štajerskem so v mestnih skupinah izvoljeni trdi nemški nacijonalci. V Gradcu ni bilo volivnega boja.

V Kranju se je ustanovilo izobraževalno društvo.

V Trzinu priredi predstavo „Katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa“ v nedeljo, dne 23. novembra 1902. v prostorih g. H. Dobrina (na Skali). — Na splošno željo: I. Tri narodne pesmi. II. Igra: „Sinovo masčevanje“ ali „Spoštuj očeta“. Igra v treh dejanjih. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina: Za neude: I. sedež 80 vin., II. sedež 60 vin., stojišča 40 vin. Za ude: I. sedež 60 vin., II. sedež 40 vin., stojišča 30 vin. K obilni udeležbi prijazno vabi odbor.

Lepe razmere pri tržaškem kot kazenskem sodišču. Te dni se je vršila pred tržaškimi deželni kot kazenskem sodiščem proti neki dekli, trdi Slovenki, kazenska obravnava zaradi tatvine. Zapisniki izpraševalnega

sodnika so bili slovenski. Vkljub temu pa je napravilo državno pravdnštvo obtožnico v italijanskem jeziku. Ker se je pri obravnavi dokazalo, da je bila dekla nedolžna, bila je oproščena. Rzsodba se je proglasila v italijanskem jeziku. Koj po rzsodbi pa so zapustili sodniki, državni pravdnik in branitelj sodno dvorano ter pustili v njej samo deklo. Ta pa je začela bridko jokati. Reva, ki ni umela niti besedice italijanskega, mislila je, da je obsojena na Bog ve kako kazen. Še le, ko so pristopili k nji drugi ljudje ter ji povedali, da je oproščena, se je dekla potolažila. Ali niso to res lepe razmere pri tržaškem deželnem kot kazenskem sodišču?!

Ljubljanski grad. Dne 1. t. m. je, kakor se poroča „Slovincu“, došla finančnemu ministertvu ponudba mestne občine ljubljanske glede nakupa Gradu. Ker je ponudba občine precej nizka, dobilo je finančno ravnateljstvo v Ljubljani nalog, da po večšakah določi vrednost Gradu in se z občino pogaja glede kupne cene.

Iz Kranja. Ker sta načelnik zadruga prostih rokodelskih in dopuščenih obrtov in načelnikov namestnik odstopila, skliče c. kr. okrajno glavarstvo v svrhu volitve novega načelnika in njega namestnika, zadržni zbor, kateri se bode vršil dne 25. listopada 1902 v mestni ubožnici Pungratu v Kranju ob 4. uri popoldne.

Ožje volitve na Koroškem. V splošni kuriji so pri vseh treh ožjih volitvah za deželni zbor zmagali nemški nacijonalci.

Rzsodba porotnega sodišča v slučaju Skrk kasirana. „Edinost“ piše, da je najvišji sodni in kasacijski dvor na Dunaju razveljavil rzsodbo tržaškega porotnega sodišča, s katero je bil znani Skrk iz Saleža v občini Zgonik, obsojen radi umora svoje sinahe na smrt. Ob enem je najvišje sodišče odločilo, da pride slučaj Skrk pred goriško porotno sodišče.

Defraudacija v „Umetniškem društvu“. Akademični slikar Ivan Grohar, ki je avktor te defraudacije, se je v nedeljo povrnil iz Beneške Slovenije v Ljubljano. Šel je naravnost v svoje stanovanje, katero pa je našel zapečaćeno. Nato se je nastanil v hotelu „Lloyd“, kjer ga je v ponedeljek policija aretirala in ga že izročila deželnemu sodišču. Nekaj denarja so še dobili pri njem.

Detomorilka. Na okrajno sodišče v Višnji gori so privedli 33letno omoženo Margareto Habjan iz Leševja pri Krki, ki je pred 14 dnevi umorila svoje novorojeno dete in je skrila v seno nad hlevom. Habjan je že presedela šest let radi detomora.

Krstič še zmira na prostem. „Naša Sloga“ poroča, da je znani renegat Krstič še zmira na prostem. Bil je pred kakega pol leta obsojen v trimesečni zapor, a do sedaj se je znal izvršenju te kazni ogniti z vsakakoršnimi zvijačami. Pred nekaj časa je prosil naj se mu dovoli kazen odsedeti v zaporu pri okrajnem sodišču na Volskem, kar mu je bilo s e v e d a (!!) dovoljeno. Zdaj, ko je dovoljeni čas pretekkel, prosi ravno narobe, naj se ga dene v zapore v Trst, a je vložil tudi prošnjo za pomilošćenje, naj se mu dovoli daljši rok za nastop kazni. Ta Krstičeva igra s sodniki je jako pomembna, a še bolj zavoljo tega, ker se sedaj v kratkem izvršijo občinske volitve v Veprincu, kjer si italijanska stranka s pomočjo Krstičevega upliva nadeja obdržati svoje dosedanje gospodstvo.

Iz Trsta nam pišeje: „Slovenec“ je poročal, da se v Trstu shajajo slovenski in italijanski duhovniki in želi, da bi se skupaj našli na delu za prepored krščanski. V edinosti vere je združil sv. Duh vse narode — tudi odločno želi, da ima slovenski jezik povsod tisto pravico, ki mu gre. — Te besede je napisala gotovo plemenita, krščanska slovenska duša, ki na podlagi Kristovih naukov enako ljubi vse narode in bi jih rada videla združene na delu za prepored krščanski. Ali mi trdimo, mi prorokujemo, da vse to se prav lahko zgodi, samo če — Slovenci zataje svoj jezik, samo če se Slovenci odrečejo narodnim zahtevam. Lahki sploh — ne le duhovniki, pripravljani so boriti se za kar hočeš — a s pogojem, da se odrečeš maternemu slovenskemu jeziku. Prevzv. škof Nagl ni imel še opravila z našimi Lahki, dal Bog, da bi se njegove želje izpolnile, a mi smo po žalostnih

dosedanjih skušnjah prepričani, da bo Prevzvišeni pri vsej svoji pravičnosti za eno skušnjo bogatejši. Poturica je hujša od Turka — in s takimi ima opraviti tržaško-koperski škof.

Laška zvestoba. „Il Sole“ očita laškim delavcem „regnicolom“, da so prvi in edini, ki izdajajo koristi delavcev, ker nepoznajoči nikake solidarnosti z drugimi delavci, grede na delo za katero si bode plačilo. Ob zadnjem ponesrečenem štrajku uslužbencev pri tržaškem tramvaju pa niso bili samo „regnicoli“, ki so zapustili štrajkujoče, temveč laški delavci sploh. Naši Slovenci bili so mož beseda, a Lahki so jo prelomili, šli so na delo in tako ponesrečili ves štrajk.

Iz Reke poročajo, da pride o Veliki noči nemški cesar v Opatijo.

Drobne novice. Zaročil se je slovenski državni poslanec in svetnik pri upravnem sodišču g. dr. Ploj z gospo Schlimp, tovarnarjevo vdovo na Dunaju. — Delavce odpuščajo v tovarni Donawitz na Štajerskem. V soboto so odpustili zopet 56 delavcev. — Hotel „Novo pošto“ v Kranju je od g. Lovrenca Rebolja kupil kamnosek gospod Rudolf Jeglič. — Poročil se je tukajšnji čevljarski mojster g. Benjamin Salmič z gđc. Terezijo Tancinger. — Umrli je v bolnišnici v Ljubljani gđc. Ljudm. Černe, bivša učiteljica na Raki na Dolenjskem, hčerka urarja Černeta. Umrli je v Ljubljani stotnikova vdova g. Marija Hirschal. — Umrli je na Dunaju sin gospe Ivane Šusteršič g. Gašper Šusteršič, bivši posestnik „pri Bobenčku“. — Meseca oktobra prejeli so od slovenskih potnikov na novi železnici Gorica-Ajdovščina 20 tisoč kron. — Ravnatelj kranjske hranilnice je bil izvoljen g. dr. Schöppel. — Policija na Reki, ki je bila do sedaj občinska, preide s 1. januarjem v državne ogerske roke. — Bojkot v Zagrebu z vspehom izvršujejo Hrvati proti Srbom. Dva srbska trgovca sta napovedala radi tega konkurz. — Družba treznosti za ljubljansko škofijo se bo prenovila. — Novo sodno poslopje prično v kratkem graditi v Litiji. Za stavbišče je občina brezplačno odstopila dosednji živinski trg. V novem poslopju bo nastanjen tudi davčni urad. — Na Kranjskem se izpije na leto blizu pet milijonov litrov žganja (!), in to donaša deželi ravno en milijon kron. Na enega človeka pride ga skoro 10 litrov na leto. — Umrli je v Celju bivši c. kr. notar, posestnik g. Anton Kupljen.

Razne stvari.

Skrb za jetične otroke na Niže Avstrijskem. Deželni zbor na Niže Avstrijskem napovedal je boj jetiki in sicer je bil sprejet v zadnjem zasedanju sledeči bojni načrt med drugim za otroke. Ustanovili se bodo zavodi za otroke, ki so prestali vsakovrstne hude bolezni in vsled oslabljenega telesa lahko dobe jetiko. Deželni odbor je sedaj sklenil ustanoviti taka zavetišča za otroke in je v ta namen sklical enketo, v kateri je imel deželni nadzornik Gerenyi poročilo. Namerava se že v prihodnji spomladi ustanoviti več zavetišč za jetiki razpoložene otroke. Zavetišča bodo slična onim rudečega križa v Berolinu. V dunajski okolici najelo se bode več gozdov, v katerih se bodo postavile lope in ležišča. Otroci bodo v teh zavetiščih od 8. ure zjutraj do mraka od 1. majnika do konca septembra. V zavetiščih bodo otroci po dnevi tudi s hrano popolnoma oskrbljeni, zlasti z mlekom. Otročje vrtnarice bodo nadzorovale delo in zabavo otrok. Stroške pokrili bo deželni odbor. Skrbelo se bode za znižane cene na mestni in električni železnici za gojence zavetišč, da bodo dobrot le-teh lahko deležni tudi najrevnejši sloji dunajskega prebivalstva.

Sina umoril. Ogerski listi javljajo iz Loce: Tovarniški delavec I. je prišel nekoliko vinjen domov, kjer se je začel pripraviti s svojo ženo. Ta poslednja ga je tako razdražila s svojo jezikavostjo, da je šel z nožem nad njo. V kritičnem momentu pa se je vrgel med pripravjoča se njiju 16letni sin, da bi pomagal materi. V hipu pa mu je stari Urban zasadil nož v prsa s tako silo, da se je mladenič mrtev zgrudil na tla. Morilca so prijeli.

Cesar Viljem in Poljaki. Poznanjski nemški listi oznanjajo, da namerava cesar Viljem zgraditi v mestu Poznanj kraljevski grad in vsako leto po nekaj tednov v njem prebivati. Nasproti dvomom berlinskih listov odgovarja poznanjsko nemško glasilo, da bo cesarjev grad stal poprej nego bodo to pojmile trde nemške glave. Poljski listi v Poznanji radostno pozdravljajo cesarjevo namero in pričakujejo od tega najboljših posledic za poljski narod. Menijo namreč, da se hoče cesar zblížiti s poljskim narodom, kar bi bilo največjega pomena za Nemčijo. Da se ljubi bratje Poljaki le ne varajo v zaupanju do Nemca. Slovanski pesnik je vse drugače zapel o pravičnosti Nemcev!

Krvavo berilo. Leta 1893. je bilo na Avstrijskem in v Nemčiji izdano 23.000 krvavih romanov. — Med 121 mladimi obsojenci je bilo 92 čitateljev takih romanov. Žalibog, da je tega duševnega otrova tudi veliko med Slovenci.

O mešanih zakonih med židi in kristijani se priobčuje sledeča statistika: število mešanih zakonov od l. 1875. do 1899. rase. Od l. 1875. do 1879. je primeroma bilo v Nemčiji takih zakonov 239, od l. 1895. do 1899. 433, število se je toraj skorej podvojilo. Otrok iz teh zakonov je 24% judovskih in 76% kristijanov. Ločitve takih zakonov so bolj pogoste, kakor v drugih zakonih.

Plemenitost pri dunajskem tramvaju. Pri dunajskem tramvaju je 5000 uslužbencev, od teh je 400 plemenitih vitezov, 50 baronov, 4 grofi in tudi se nekaj drugih, ki imajo različne plemenite naslove.

Radi veleizdaje, ker so prodali važne listine glede trdnjave Metz, bili so v Lipsiji kaznovani sledeči italijanski podaniki: Leon Beck 5 in pol leta ječe in na izgubo civilnih pravic tekom 10 let; Anton Bai 3 in pol leta ječe in na izgubo civilnih pravic 10 let; Proserpio 8 let ječe in na izgubo civilnih pravic 10 let; Marija Bai 9 mesecev ječe.

Kongregacija beuronskih benediktincev bo slavila koncem letošnjega leta 40 letnico svojega obstanka. Dne 1. januarja 1902 je imela kongregacija 677 članov in eno leto preje 660. Od teh je bilo v Beuronu 163 menihov, 84 duhovnikov, 79 bratov; v Marredons v Belgiji jih je bilo 119, v Marija Laach 113 menihov, 38 duhovnikov in 75 bratov; v Emaus v Pragi 84, v Sekavi na Stajerskem 98, v Erdinglonu v Angliji 31, v Sovani v Belgiji 37, v Cucujaesu na Portugalskem, kateri samostan je sedaj država odpravila 16, v Gerlevi na Vestfalskem 6.

Čudni recept. Iz Milana se piše: Anglež si je v neki tukajšnji prodajalnici izbral majhne bisere in prosil steklenico vode. Lastnik je vstregel tej želji, Anglež je poravnal račun, plačal 400 lir, vrgel bisere v vodo in je vse izpil. Lastnik ga vpraša, zakaj tako dela in Anglež odgovori: „To je imenitno sredstvo proti neurastheniji, toda predrago. Izpil sem že takega zdravila za kakih 6000 lir.“

Otrok izginil. V neki vasi blizu Novare v Italiji živela je zakonska dvojica brez otrok. Že pred več leti šel je on v Ameriko. Pred štirimi leti pa je ona porodila otroka, čegar oče ni bil v Ameriki živeči soprog. Te dni pa je izginil otrok. Policija ga išče in išče, a o njem ni sledu. Ker mati ni pokazala nikake žalosti, jeli so sumiti na njo, da ga je umorila in zakopala, zato so jo zaprli.

Lepa karljera. V Jesi v Italiji so zaprli tatu, ki je presedel 30 let v ječi, 5 let v prisilni delavnici; vseh kazni je imel do sedaj 30.

Rusija ljubi vse enako. Ruski list „Novosti“ piše, da ruska oficijelna politika dela na to, da bodo varovane koristi vseh slovanskih narodov na Balkanu.

Sultanov dar. V Petrograd je prišel sultanov adjutant Feisi-bej in podaril v imenu sultanovemu ruskemu velikemu knezu Nikolaju Nikolajeviču štiri krasne konje.

Predsednikov namestnik. Ko se je nedavno temu predsednik severo-am. Zjedinjenih držav, Roosevelt, vozil po železnici, mu je bilo jako sitno, da je moral na vsaki mali železniški postaji odzdravljati pozdravljajočemu ljudstvu. Da se reši te sitnosti, izmislil si je nekaj zvitega. Državni tajnik mornarice, ki se je vozil z Roose-

veltom, je namreč temu jako podoben. Kadar se je vlak zopet približal kaki majhni postaji in je začel počasneje voziti, postavil si je tajnik mornarice na glavo cilinder, zapel sukno in prijazno odzdravljal navdušeni množici, katera je videla v njegovi osebi predsednika Roosevelta. Tako je lahko Roosevelt mirno sedel na svojem sedežu.

Vegetarijanskih gostilen je v Berlinu 16, na Dunaju 4. Zanimive podatke o vegetarijanstvu najdemo že v spisih sv. očetov ss. Bazilija, Gregorija in Chrizostoma, ki so vegetarijanstvo zelo priporočevali.

Bogastvo v državah. Ako gledamo bogastvo posameznih držav v gotovini in sicer v kronah, najdemo sledečo podobo: Anglija ima 295 milijonov kron gotovine, Francija 247, Nemčija 201, Rusija 160, Avstrija 103, Italija 79, Belgija 25, Holandija 22.

Železnice. Največ železnic imajo združene države v Ameriki in sicer 311.094 km, tedaj več kot vsa Evropa, kjer jih je le 283.525 km. V Evropi pride največ železnic na Nemško in sicer 51.391 km, Rusija ima 48.107 km, Francija 42.827 km, Avstrija 36.753 km in Anglija pa 35.086 km.

Wallraf. V Kolinu na Reni je Wallrafov museum. Ustanovil ga je kanonik istega imena leta 1824. Podaril je muzeju svoje zbirke in svojo knjižnico, ki je štela 14.303 zvezkov. Sedaj je tukaj 170.000 zvezkov knjig.

GLASNIK.

Razvoj ženskega dela.

Do srede osemnajstega stoletja bil je žensk delokrog omejen na družino. Preobrat, ki so ga ravno v tistem času izvršili na gospodarskem polju stroji, prouzročil je pa tudi vse druge razmere v družinskem življenju in je zlasti tudi ženski nakazal ves drug delokrog. Posledica razvoja industrije, preobrata denarnega gospodarstva, spremembe v stanovanjih in drugih prometnih razmer bila je, da je mož pri upravi svojega premoženja vedno manj bil navezan na žensko sodelovanje doma. Preje so se izdelovale obleke in druge hišne potrebščine doma z velikim trudom in stroški, sedaj so pa tovarne za nizko ceno začele proizvajati in prodajati ravno te stvari. Posledica je bila, da za gospodinjstvo ni bilo več potrebno toliko prostorov, domače gospodinjstvo postalo je vsled napredka pri razsvetljavi, čiščenju, kurjavi itd. priprosteje in lažje, nego prej, ko je morala gospodinja z veliko previdnostjo, premišljevanjem in proračunanjem družiti osebno marljivost in tehniško izurjenost. Vsled napredka tudi gospodinjstvo sedaj potrebuje mnogo manj časa, moči in umetnosti kakor prej. Ker se je delo v gospodinjstvu vsled tega znižalo, potrebovalo se je tudi mnogo manj poslov v gospodinjstvu, vsled česar tudi domače neomožene ženske niso bile več tako neobhodno potrebne v gospodinjstvu, kakor prej. Vsled tega pa so neomožene in revnejše ženske bile prisiljene si, da se prežive iskati zaslužka, pa tudi one neomožene ženske, ki bi se tudi brez zaslužka lahko preživele, niso hotele lenariti in so se poprijele dela, v kolikor jim je bilo odprto.

Omejeno pa je bilo začetkoma žensko delo takrat le na ženska ročna dela in pa na učiteljsko vzgojevalni stan. Pri velikem navalu žensk na tem polju so pa kmalu sledile nizke plače, vsled česar je postalo stanje žensk brezupno in si niso mogle prislужiti tega, kar so potrebovale za življenje, vsled česar se je med ženstvom širila nenravnost.

Naravna posledica je bila, da so ženske približno leta 1840 začele izvrševati dela, ki so bila preje izključno polje moških. Seveda, to ni šlo brez težave, ker so se moški delavci branili ženskih delavk z vsemi štirimi. L. 1848. n. pr. je krojaški kongres v Frankobrodu zahteval varstvo pomočniških interesov napram ženski konkurenci, krojači so zahtevali, da se ženskam

popolnoma prepove tako izdelovanje moških, kakor tudi ženskih oblek. Na Saksonschem so se morale učiti šivati ženske pri krojačih, na domu niso smele ničesar izdelati, smele so hoditi samo na štiro. Če se je našlo pri njih kako na domu izdelano oblačilo, se je brez usmiljenja zaplenilo.

Takratni več desetletij trajajoči boj žensk za pripoznanje pravice do dela je pričetek gospodarskega problema, ki se označi z imenom „žensko delavsko vprašanje“. Ta boj je vodila v duševnem oziru na Nemškem še-le 25letna Alojzija Otto iz Meisna, ki si je pridobila ime „mati“ ženskega gibanja. V neki adresi na saško vladno komisijo, ki je imela nalogo proučevati obrtne in delavske razmere, opozarjala je zato na male plače ženskih delavk in iz teh izvira-joče npravne nevarnosti za uboge sestradane revice. Značilna adresa se konča z besedami: Gospodje ne bodete spolnili svoje naloge, če organizirate samo moško delo, prezrete pa ženske delavke, in če na delavke vsi pozabite, končala je samozavestno 25letna Lujiza svojo adreso, jaz nanje ne bom pozabila. Poleg navedene Lujize Ott omenjamo še Frančiško Lewald in Lujizo Büchner, ki ste v 5. in 6. desetletji preteklega stoletja odločno zastopali pravico ženskega dela na obrtno-proizvajalnem polju.

Borilke na tem polju obudile so splošno pozornost na žensko delo. Časopisje se je pričelo baviti s tem vprašanjem. Tudi delokrog ženskega dela se je razširil. Uplival je tukaj angleški zgled, kjer je bil ženskam že dalje časa odprt večji delokrog, nego v Srednji Evropi. Ženske so se začele nameščati na pošti in pri brzojavu; najprvo na Saksonschem in Badenskem, sledile so tudi druge države. Društva za otročje vrtnice vzgajati so pričela otroške vrtnarice. V posamnih krajih uporabljati so se pričele tudi ženske knjigovodnje. Osrednjega društva za zboljšanje delavskih slojev predsednik Lette je leta 1865 predložil obsirno spomenico odboru o novih ženskih poslih in o zboljšanju že obstoječih. Spomenica v kratkem označi bedno stanje, v katerem se nahajajo neomožene ženske, zlasti srednjih slojev, in zahteva: naj se ženskam odpre delo tam, kjer je po svoji naravi in zmožnosti lahko opravljajo. Ženske se mu zde za sledeče poklice zmožne in upravičene:

1. Na znanstvenem polju: zdravniška in kirurška praksa, zlasti pri ženskih boleznih, izključno pa kot babice in bolniške postrežnice.
2. Umetnost: slikarstvo, podobarstvo, izdelovanje modelov, litografija, lesna rezbarija, izdelovanje kart in podob, risanje.
3. Tehniško polje: izdelovanje kemiških in mikroskopiških preparatov, nadalje optični izdelki, brzojavljenje, poštna služba in prodaja železniških vožnih listkov.
4. Trgovina: knjigovodstvo, blagajničarstvo, prodaja blaga na drobno, knjigotrstvo in posojanje knjig.
5. Rokodelstvo: izven črevljarstva in kovaštva tiskanje knjig in knjigovezstvo, izdelovanje ur in urnih del, razna manjša dela v zlatarskem obrtu, laki anje itd. Spomenica nadalje izraža željo, naj bi se šole ozirale bolj na praktično stran, kakor tudi ustanovitev zavodov za praktično žensko vzgojo. Toda nikdar in nikoli in tudi ne čez stoletja ne želimo političke emancipacije in enakopravnosti žensk z moškimi.

Lettejevo spomenico je društvo sprejelo, seveda ne brez nasprotovanja od strani moških delavcev članov in l. 1866. 27. februarja konstituiralo se je Lettejevo žensko društvo v Berlinu. Nameni društva so bili: 1. odstranitev predsodkov in ovir napram ženskemu delu, 2. pospeševanje učnih zavodov za žensko izobrazbo v kupčiji in obrtu, 3. Posredovanje za brezposelne ženske, 4. snovanje prodajalen in izložb za ženska ročna dela in umetne proizvode, 5. varstvo samostojno stoječih žensk proti izkoriščanju v npravnem in gospodarskem oziru, osobito s preskrbo pripravnih stanovanj in hrane. Društvo je bilo zelo primerno, akoravno je bilo pomanjklivo v tem oziru, ker se ni oziralo na delavke, marveč bolj na srednje stanove. Povoljno se je tudi razvijalo in je ustanovilo več svojih času primernih zavodov. Tako je ustanovilo l. 1874 šolo za črkostavke l. 1875. poučni tečaj za ženska ročna dela, l. 1879. šolo za umetna ročna dela, l. 1878. nadaljevalno šolo

in poučni zavod v pranju in likanju perila, leta 1886. pa gospodinjstvo šola z zavetiščem za dekleta, fotografsko poučni zavod in šola za umetno tkanje. Namerava se v kratkem zasnovati tudi šola za knjigoveženje.

Toda s še širšim delokrogom in uspešneje je v ta namen delovalo in še deluje l. 1865. po Lujzi Otto v Lyskem ustanovljeno žensko izobraževalno društvo s svojimi podružnicami. Otto je sprejela v svoje društvo tudi delavke; poleg tega pa je težilo društvo tudi zato, da se ženskam odpro tudi najvišji učni zavodi.

V pravilih je društven namen sledeče označen: društvo ima nalogo skrbeti za povzdigo ženske izobrazbe in odstraniti vse zadržke ženskega dela. Podružnice so delovale na praktičnem polju, glavno društvo se je pa posebno pečalo s tem, da je uplivalo na postavodajo, v kolikor se tiče omejitve ženskega dela in ne brezvspešno. L. 1874. se je to društvo preosnovalo v zvezo nemških ženskih društev. V zvezi se nahaja sedaj 237. ženskih društev s 70.000 članicami.

Zveza jako vspešno deluje na žensko izobrazbo po shodih, snovanjem zavodov za porodnice in s postrežbo na domu, z organizacijo dobrotelov, obiskom jetnic, ustanovitvijo domov za delavke itd. Poleg tega pa še med saboj tekmujejo na Nemškem razna verska ženska društva. Sploh so ženske na Nemškem v socialnem oziru za socialno organizacijo podvzeteje nego pri nas in so tudi že povsod ženske obrtne nadzornice za ženske.

Kar se tiče nas v Avstriji, opažamo glede ženskega dela iste razmere, kakor drugod. Samo to je, da se pri nas žensko delavstvo v najširšem pomenu besede, bolj izkorišča bodisi v gospodarskem, bodisi pravstvenem oziru, to pa za to, ker manjka še ženskih stanovskih društev.

Predsodek, da ženska spada samo v družino, danes ne velja več. Ženska je tu, ona dela, trpi, strada in se lovi za svoj kruh; zato pa še z večjo vnemo nego doslej na delo za organizacijo žensk!

Pozor! Pozor!

V torek, dne 18. novembra
bo v veliki dvorani „Katoliškega Doma“
ob 1/28. uri zvečer

zanimivo javno predavanje.

Predava g. dr. Debevec.

Prihitite k predavanju v obilnem številu!

Odbor „Slovenske kršč. soc. zveze.“

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko
ključavničarstvo

Josip Weibl

nasl. tvrčke J. Spreitzer

Stomškovice ulice št. 4

priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini svojo

izborna urejeno delavnico

v kateri izdeluje 7 49—43

žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje
pri spomenikih in na mirodvoru, obmejno
omrežje, vežna vrata umetno in preprosto iz-
delana, balkone, verande, paviljone, stolpne
križe, štedilnike itd. itd.

Specijaliteta: Valjični zastori —
Železne konstrukcije — Vodne sesalke
Napeljevanje vodovodov.

Napravlja troškovnike in načrte po poljubnih
risbah v različnih slogih in pošilja poštne prosto.

➔ Vse poprave ➔

izvršuje najvestnejše in zanesljivo po najnižji ceni.

Cene so primerne solidnemu delu dokaj nizke.

Pozor! Pozor!

Prijatelj, ako hočeš najcencjše in najpri-
stnejše vino piti, tedaj se potruži v gostilno
na Francovo nabrežje, kjer ga toči

Josip Maček

po sledečih cenah: 9 x—42

Istrijansko, belo, liter po	28 kr.
Cviček	32 „
Bizelsko	36 „
Rebula	40 „
Refoško	48 „

Čez ulico točijo se zgoraj navedena vina
pri litru 2 kr. ceneje.

Opozarjam Te pa posebno, da se tam
dobi črni istrijanec po 24 kr. liter,
kateremu je vsaka konkurenca izključena,
bodisi po kakovosti ali po ceni.

Gabrijel Piccoli

Blag. gosp.
lekar
dvorni založnik Nj. svet. papeža
Leona XIII.

v Ljubljani.

Potrjujem prejem steklenice Vaše tinkture
za želodec, katero inore m najtopleje vsa-
komur priporočati, kajti rabim jo že od
leta 1878 in zmiraj mi je kot izborna
učinkujoče zdravilo služila pri želodčnih
in črevesnih boleznih.

KRMIN, dne 13. maja 1897.

Miroslav Leitner
c. kr. davčni blagajnik

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen
skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma
ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo za že-
lodec le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 6. marca 1898.

IV. 40 10—3

Karel grof Strasoldo.

Stanje vlog 30. junija 1902:
blizu 9 milijonov kron

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!

Preje: Gradišče št. 1.

Denarni promet v letu 1901:
čez 23 milijonov kron.

Ljudska posojilnica

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge
vsak delavnik od 8. zjutraj
do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 ¹/₂ ⁰/₁₀₀

brez kakega odbitka, tako, da
sprejme vložnik od vsakih
vloženih 100 kron čistih
4 krone 50 h na leto.

Stanje vlog 30. junija 1902: 8,818.060 K 70 h. Denarni promet v l. 1901: 23,559.611 K 20 h.

HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. junija 1902.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar.
podpredsednik

ODBORNIKI:

Josip Jarc,
veleposestnik v Medvodah.

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polju.

Ivan Kregar,
načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic,
zasebnik in blagajnik „Ljud. posojilnice“

Karol Pollak
tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Greg. Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Aleš Ušenlčnik
profesor bogoslovja v Ljubljani.

47 8—2